

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

1. světová válka

(28. 7. 1914 – 11. 11. 1918)

Tato prezentace byla vypracována v rámci projektu Inovace výuky společenských věd.
Registrační číslo: CZ.1.07/1.1.04/03.0045

Tento materiál slouží výhradně k výukovým účelům.

1. světová válka (28. 7. 1914 – 11. 11. 1918)

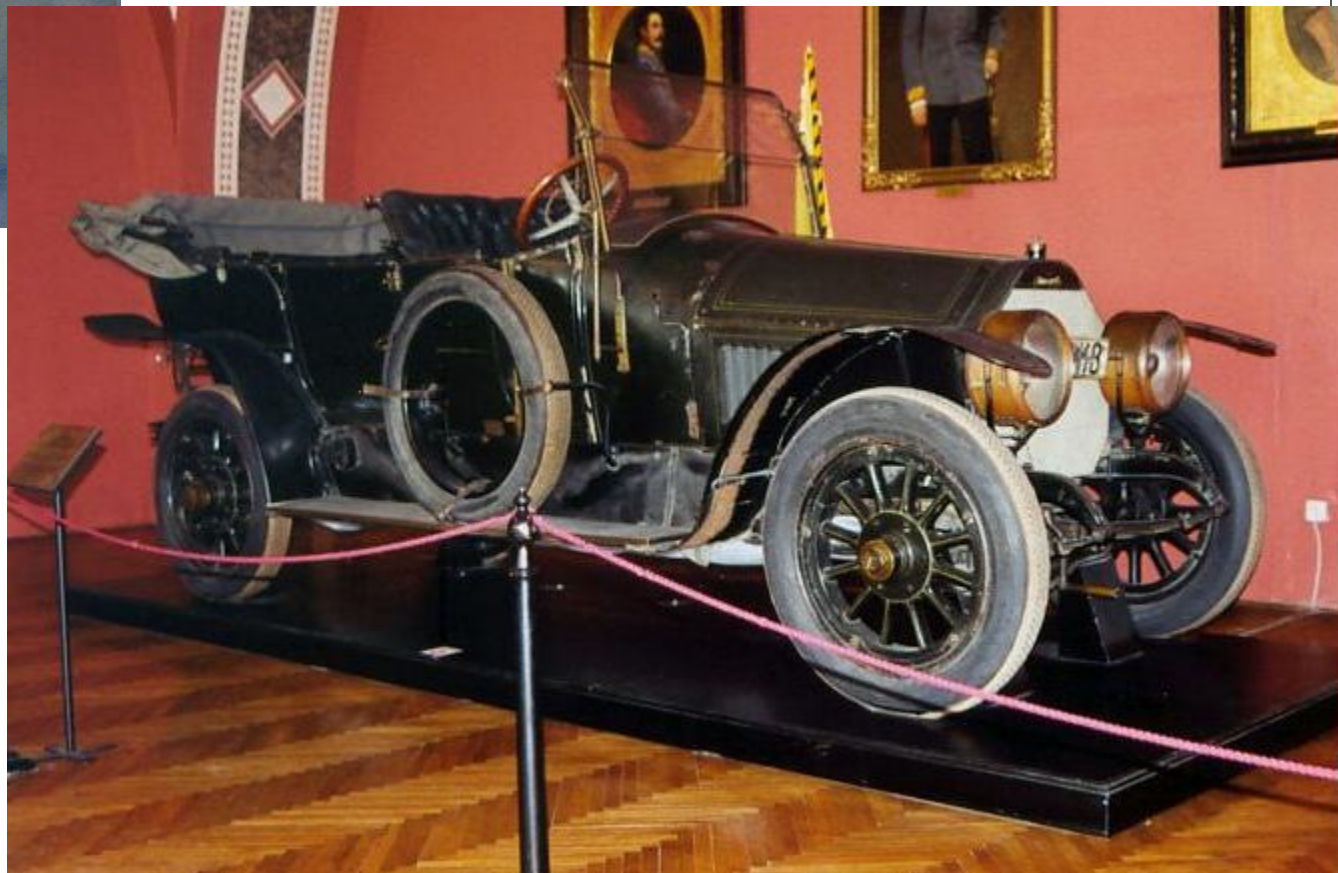
28. 7. 1914 – Sarajevský atentát

Arcivévoda Ferdinand s chotí Žofií opouštějí sarajevskou radnici

Uniforma Františka Ferdinanda potřísněná krví

Vůz Gräf & Stift *Double Phaeton* rv. 1911, ve kterém jel arcivévoda v době atentátu

Zatčení Gavrilo Principa

Gavrilo Princip v terezínské vězeňské cele

Lavice obžalovaných během Sarajevského procesu

Krypta s ostatky Františka Ferdinanda a jeho ženy Žofie Chotkové na zámku v Artstettenu v Rakousku

František Josef I. - 28. 7.1914

John G. & Co. Apud: 100, Vítězství náměstí, v Praze, vydali tento Národní list a rozdáli.

Můj bratře Stürgkhu!

Věsta se Mě zastihla moudrým Slovem dříve, než jsem se dovedl k tomu, abych osvědčil každému, že jsem v něm moudřejším a Slibem mohl být věrný.
V této chvíli chci být Mě potěšen, že jsem se na této příležitosti mohl, Nášim Vím, tedy, abych, přinejmenším, osvědčil, že jsem věrný.

V Lince 18. srp. 28. srpna 1914.

František Josef v. r. **Stürgkh v. r.**

Mým národům!

Bylo Mým nejmenším přáním, abych byl, který a Bůh ví, jestli jsem Mě ještě dopředu, mohl zastihl dříve, než jsem se dovedl k tomu, abych osvědčil každému, že jsem v něm moudřejším a Slibem mohl být věrný.

V této chvíli chci být Mě potěšen, že jsem se na této příležitosti mohl, Nášim Vím, tedy, abych, přinejmenším, osvědčil, že jsem věrný.

V Lince 18. srp. 28. srpna 1914.

František Josef v. r. **Stürgkh v. r.**

Bylo Mým nejmenším přáním, abych byl, který a Bůh ví, jestli jsem Mě ještě dopředu, mohl zastihl dříve, než jsem se dovedl k tomu, abych osvědčil každému, že jsem v něm moudřejším a Slibem mohl být věrný.

V této chvíli chci být Mě potěšen, že jsem se na této příležitosti mohl, Nášim Vím, tedy, abych, přinejmenším, osvědčil, že jsem věrný.

V Lince 18. srp. 28. srpna 1914.

František Josef v. r. **Stürgkh v. r.**

Vstup hlavních zemí do války

28. 7. 1914 – vyhláší Rakousko-Uhersko válku Srbsku

30. 7. 1914 – Rusko vyhláší mobilizaci (spojenec Srbska)

1. 8. 1914 – Německo vyhláší válku Rusku

3. 8. 1914 – Německo vyhláší válku Francii

4. 8. 1914 – Velká Británie vyhláší válku Německu

(důvod: vstup německých vojsk na území neutrální Belgie)

6. 8. 1914 – vyhláší Rakousko-Uhersko válku Rusku

14. 8. 1914 – vyhláší Francie a Velká Británie válku R-U

23. 8. 1914 – vstupuje do války Japonsko po boku Dohody

30. 10. 1914 – vstupuje do války Osmanská říše po boku Centrálních mocností

Itálie – zůstává neutrální – nevstupuje do války

Průběh války

Ústřední (= Centrální) mocnosti

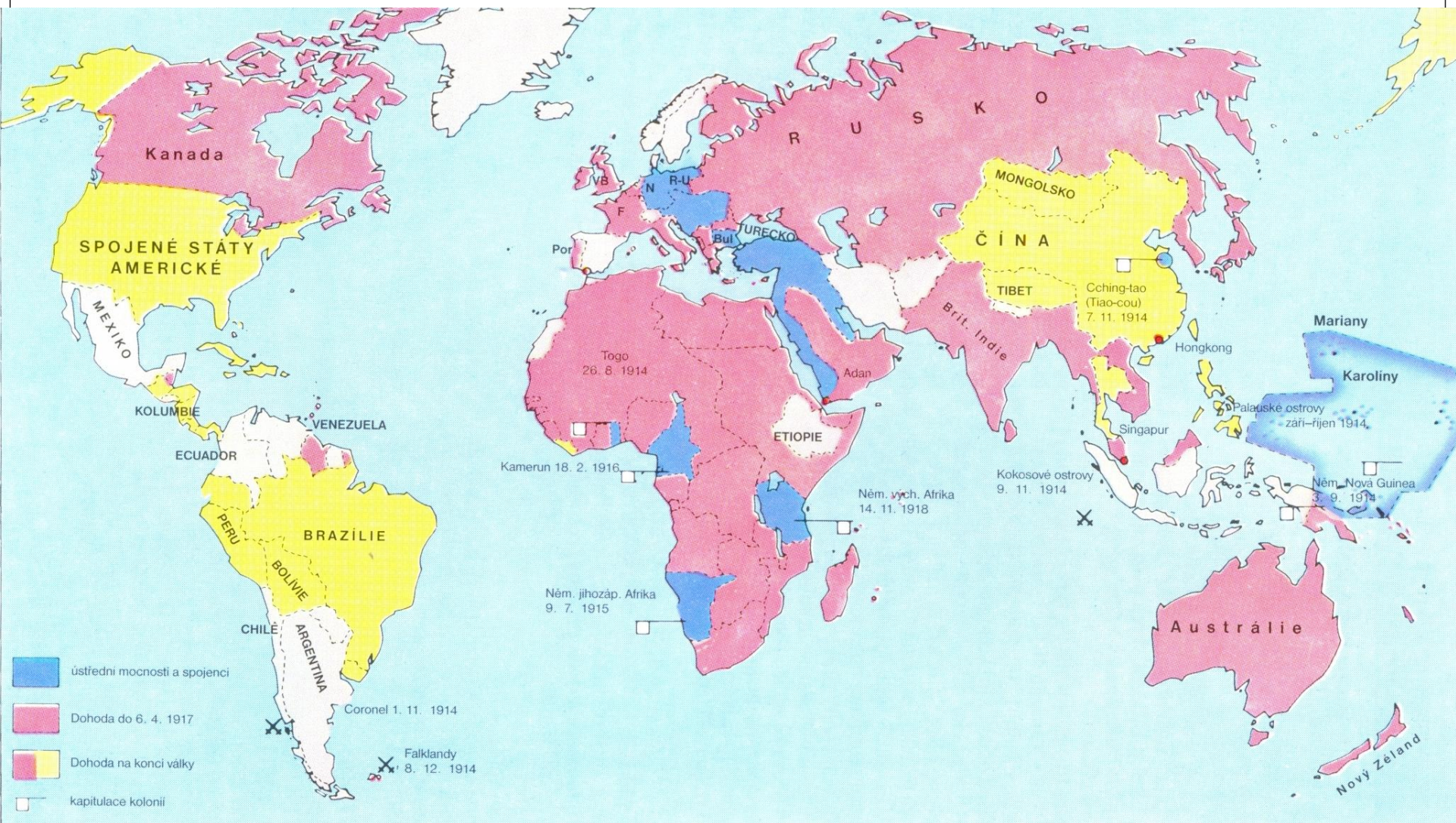
(Německo, Rakousko-Uhersko + Turecko, Bulharsko)

X

Dohoda

(Velká Británie, Francie, Rusko + Japonsko)

- od r. 1915 Itálie
- od r. 1917 USA

Pokus o „bleskovou válku“ (1914)

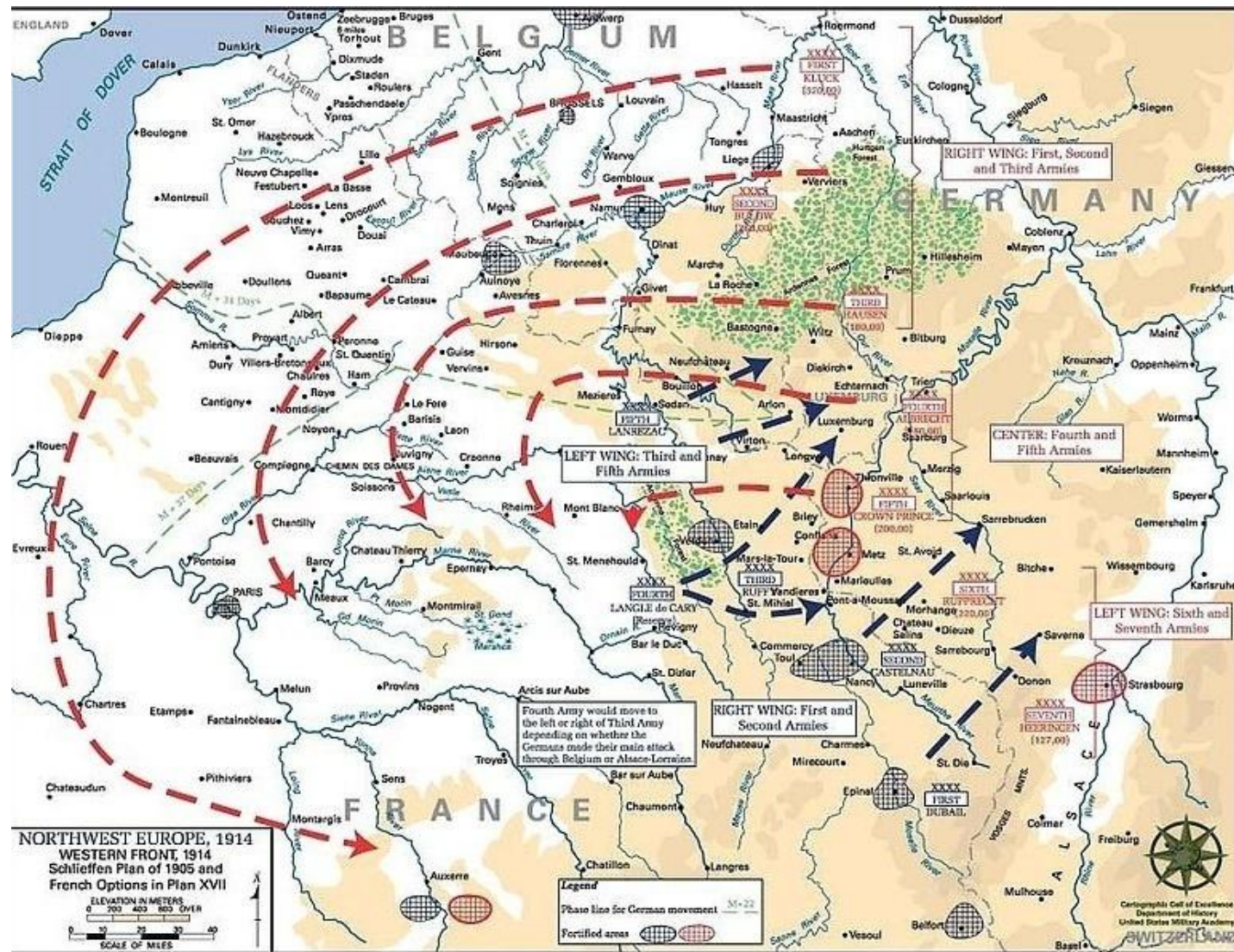
Schlieffenův plán byl německý strategický útočný plán, který měl zajistit rychlé vítězství Německa v případě vojenského konfliktu s **Francií**. Měl řešit situaci, kdy Německo povede válku na západě proti **Francii** a na východě proti **Rusku**.

Jeho autorem byl v r. 1905 německý polní maršál a náčelník německého císařského generálního štábu, **Alfred von Schlieffen**.

Podstatou plánu bylo **porušení neutrality Belgie a Lucemburska** a mohutný obchvatný manévr na severní části válčiště.

Alfred von Schlieffen (28. 2. 1833 – 4. 1. 1913)

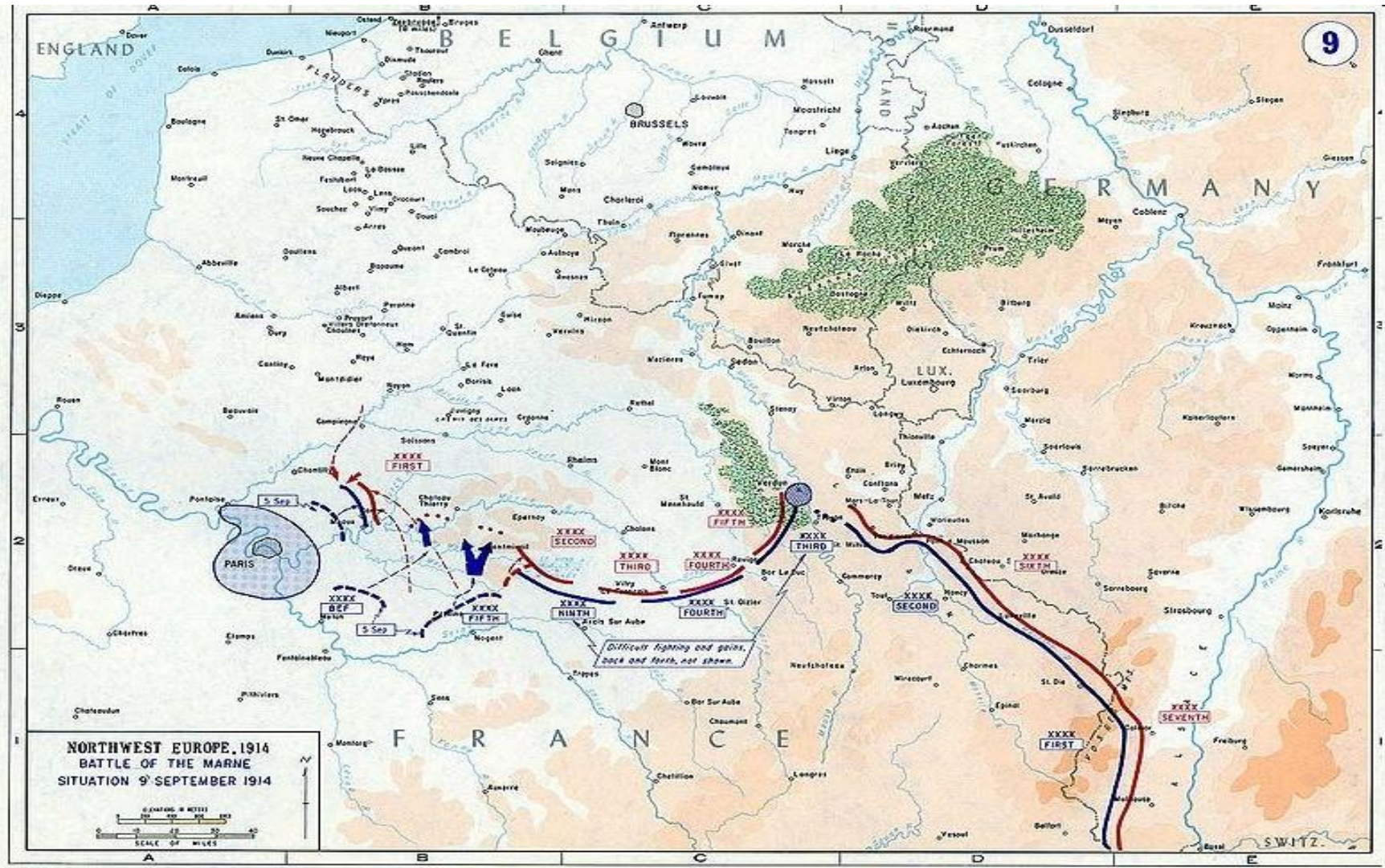
Schlieffenův plán

1. srpna 1914 – mobilizace ve Francii

První bitva na Marně – „zázrak na Marně“ (5. – 12. 9. 1914) - zastavení německého bleskového postupu na Paříž

Východní fronta

Východní Prusko

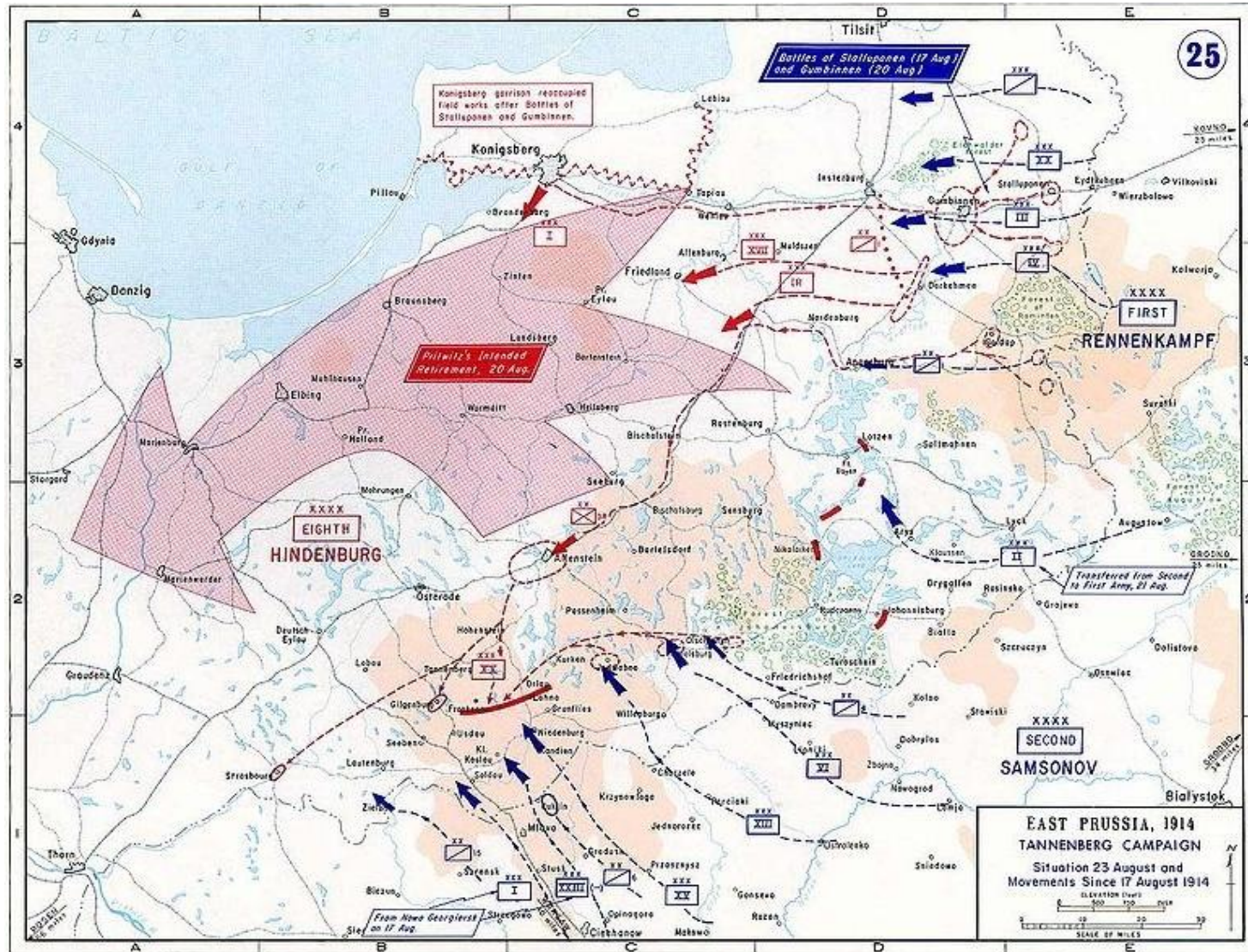
německá armáda - srpen 1914 – Tannenberg – zničila **2. ruskou armádu**

Halič

1. ruská armáda – vytlačila **rakousko-uherskou armádu** do konce listopadu 1914 za Karpaty – vpád do Krakova a na SV Slovensko

- **konec nadějí na bleskovou válku**

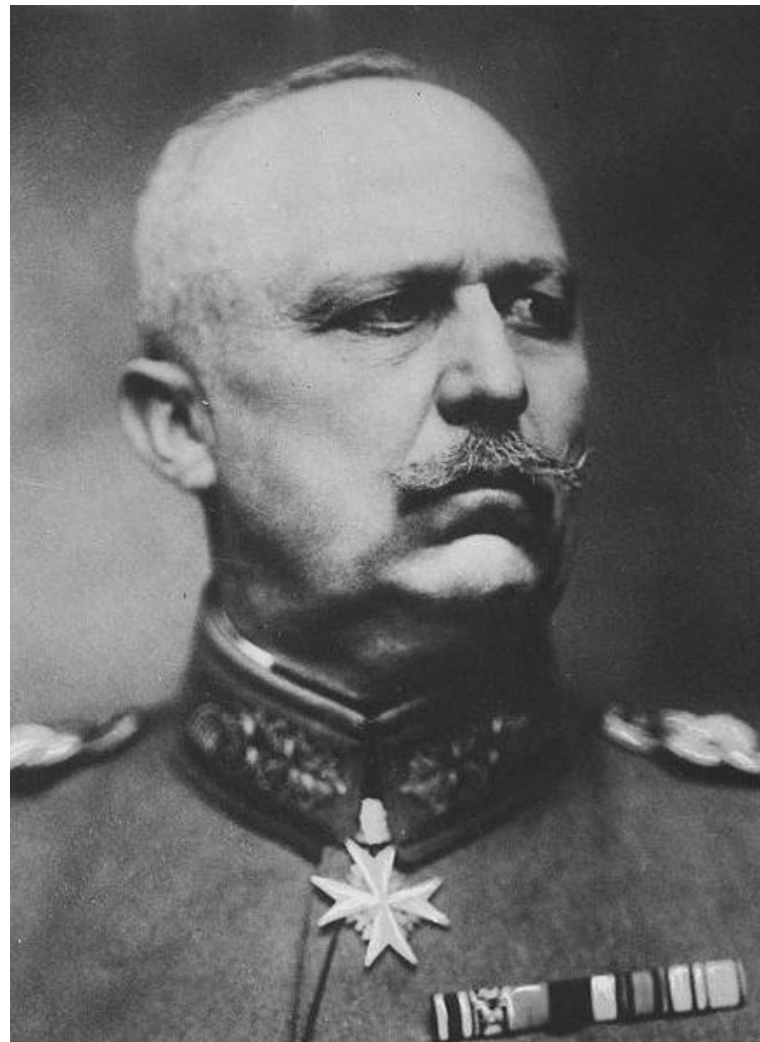
Bitva u Tannenbergu (23. - 31. 8. 1914) – ofenzíva německých vojsk ve Východním Prusku

Němečtí velitelé **východní fronty**

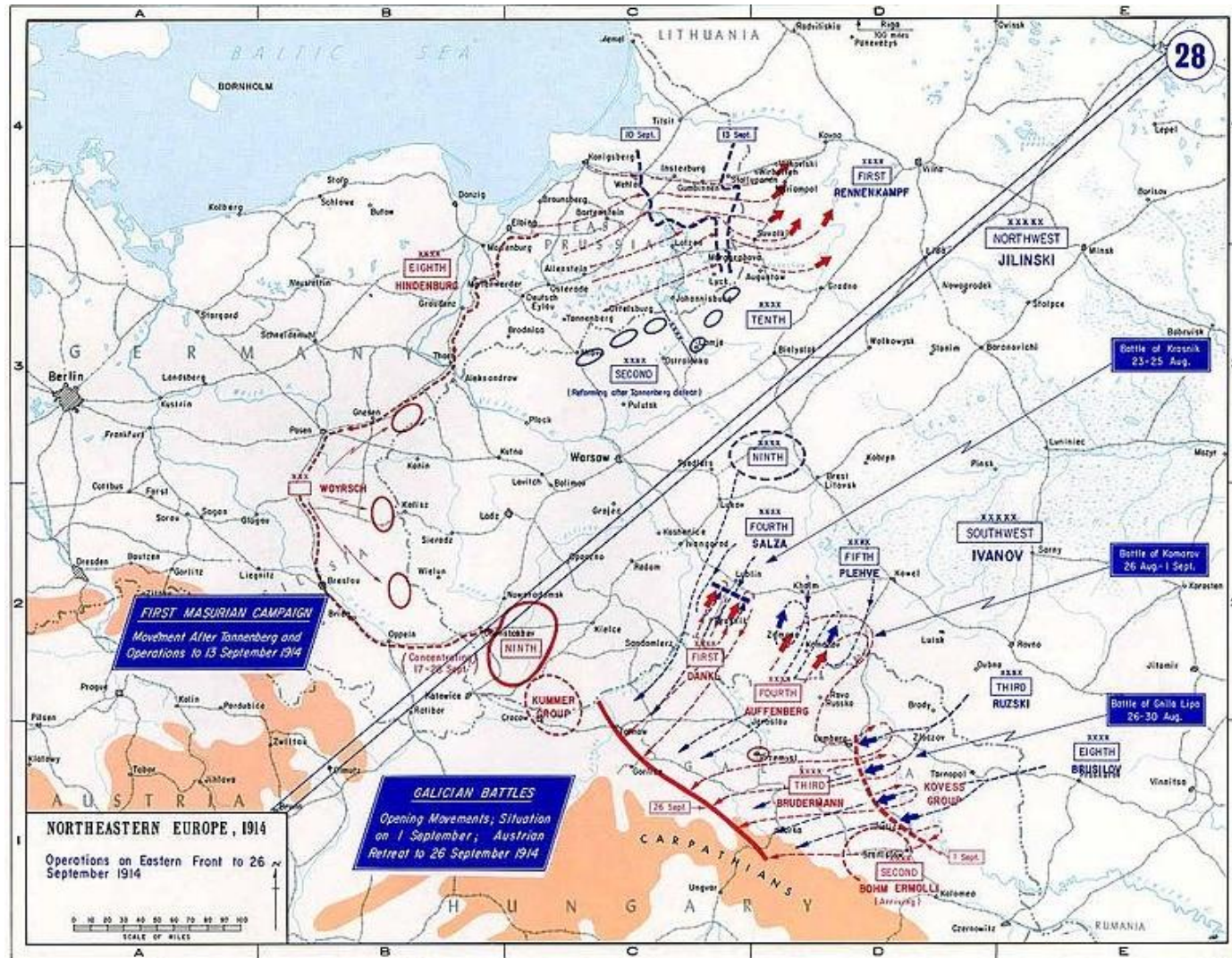

Paul von Hindenburg

Erich Ludendorff

Bitva o Halič - ofenzíva ruské armády (26. srpna až 11. září 1914)

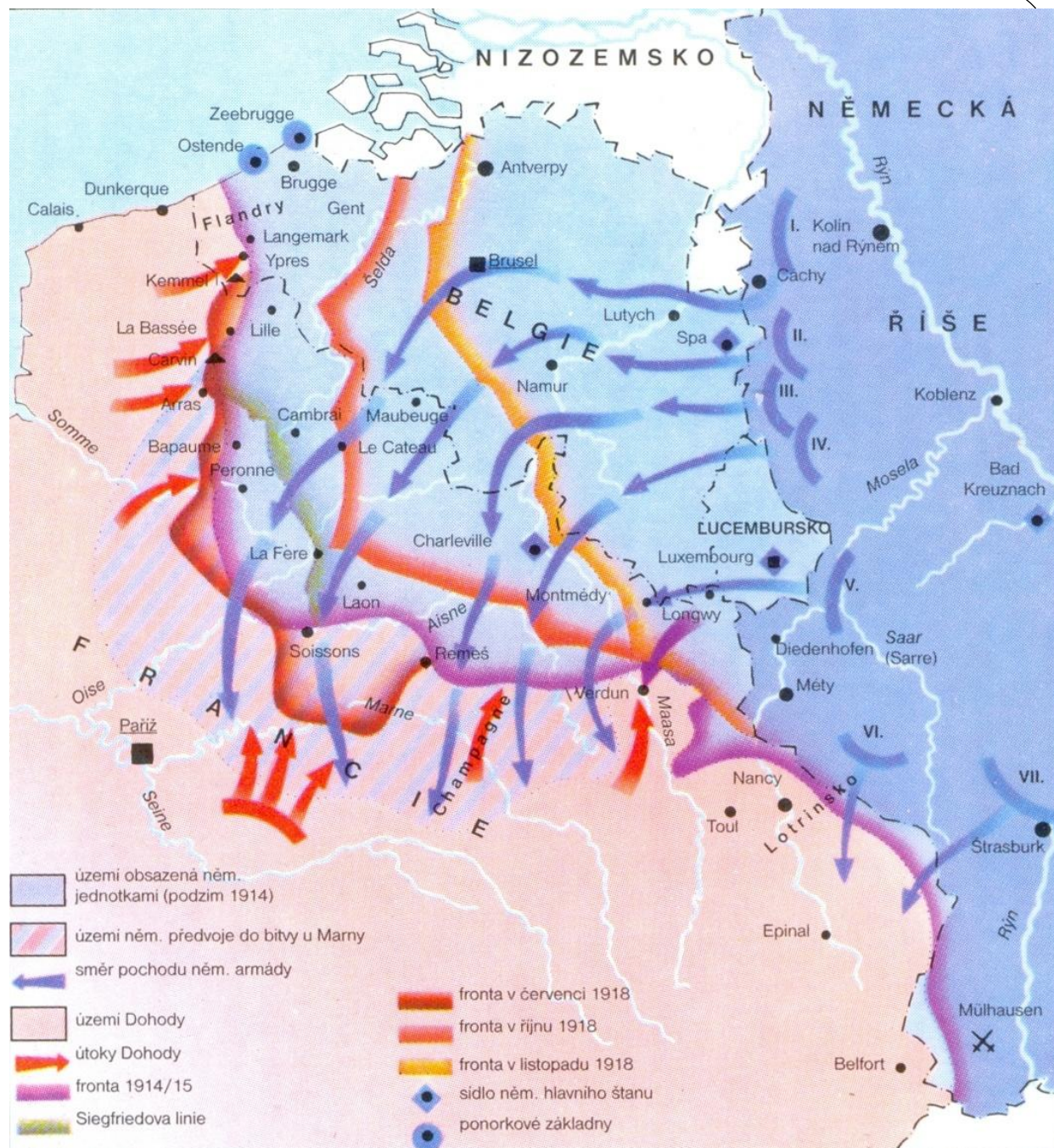

Ruští kozáci

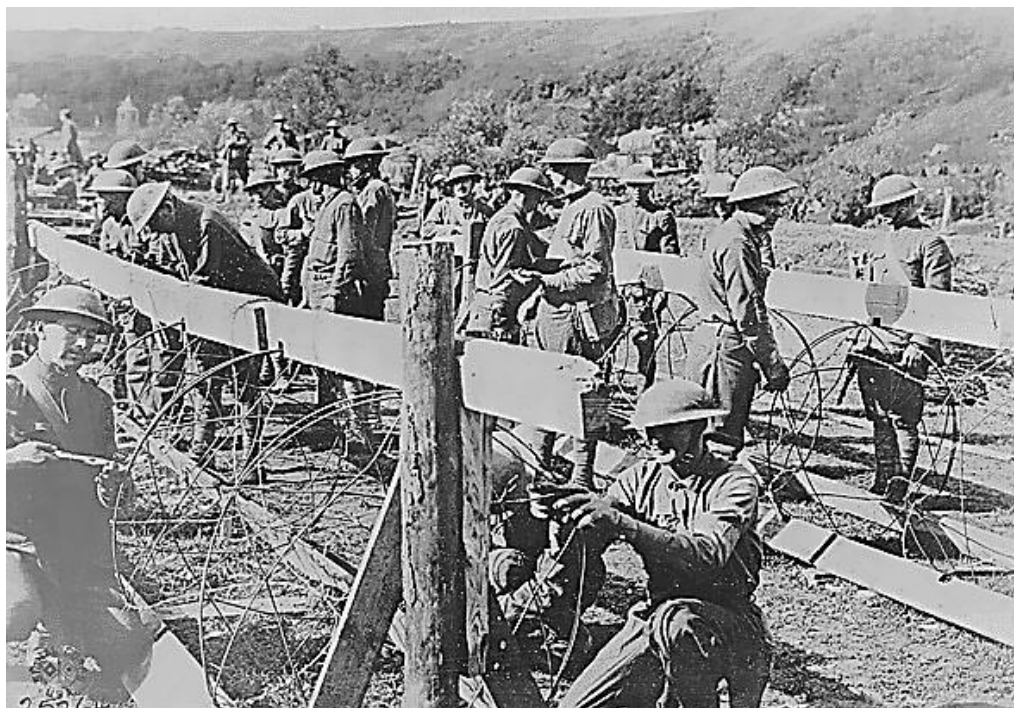
Zákopová (= poziční) válka

- 1. **západní fronta** (Francie + VB X Německo)
- 2. **východní fronta** (R – U + Německo X Rusko)
- 3. **balkánská fronta** (Srbsko X R-U, Bulharsko, Turecko) – do r. 1915
- 4. **jižní fronta** – Itálie X R-U – od r. 1915
- 5. **Přední východ** (Kavkaz, Perský záliv, Suezský průplav)

Západní fronta

V zákopech

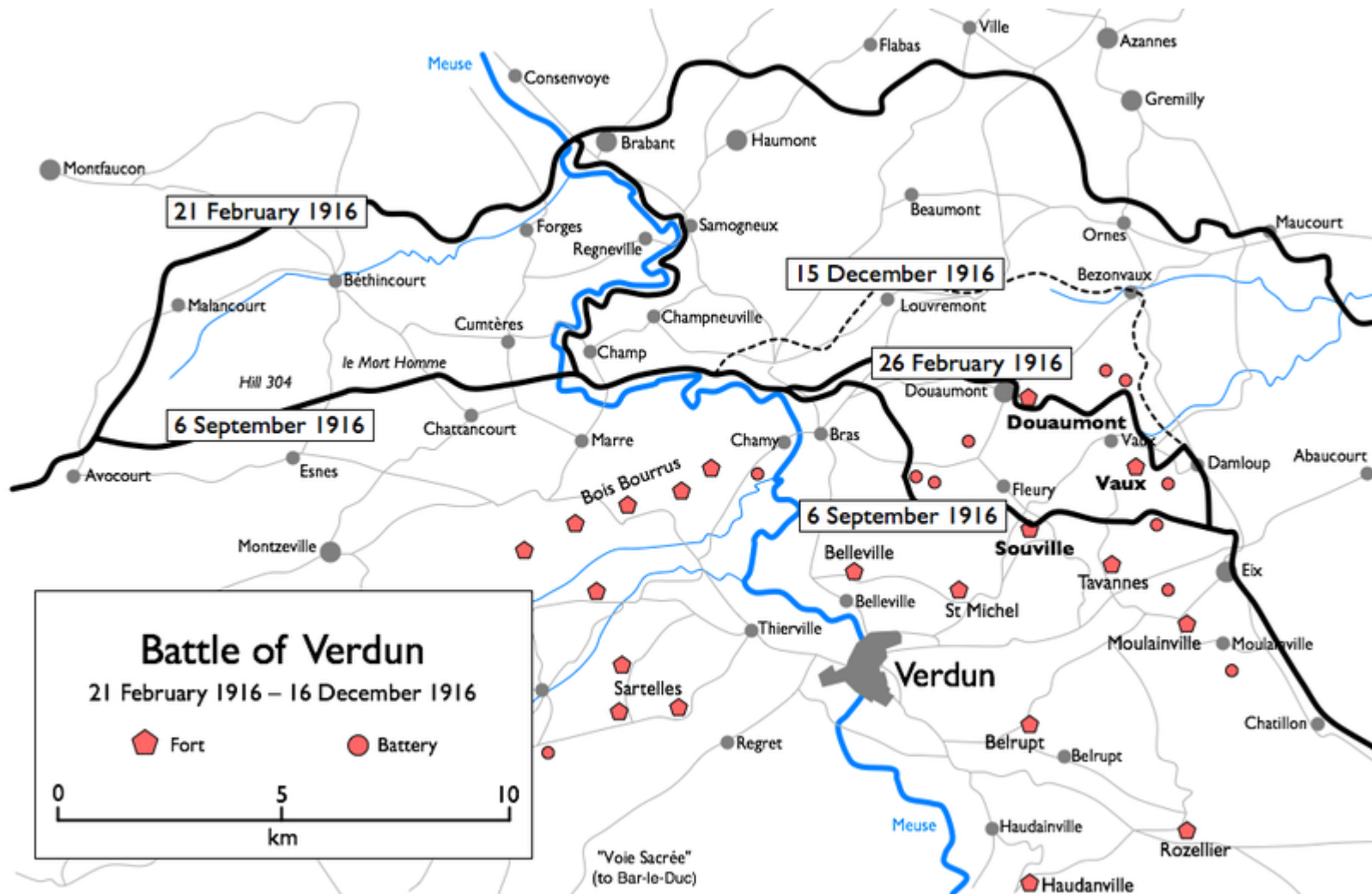

Duben 1915 – bitva u Ypres – německý útok – *otravné plyny* (otrava 15 000 mužů – 5000 zemřelo okamžitě)

Únor – září 1916 – **bitva u Verdunu** – neúspěšná německá ofenziva
– 600 000 obětí „verdunský mlýnek na maso“

Mrtví u Verdunu

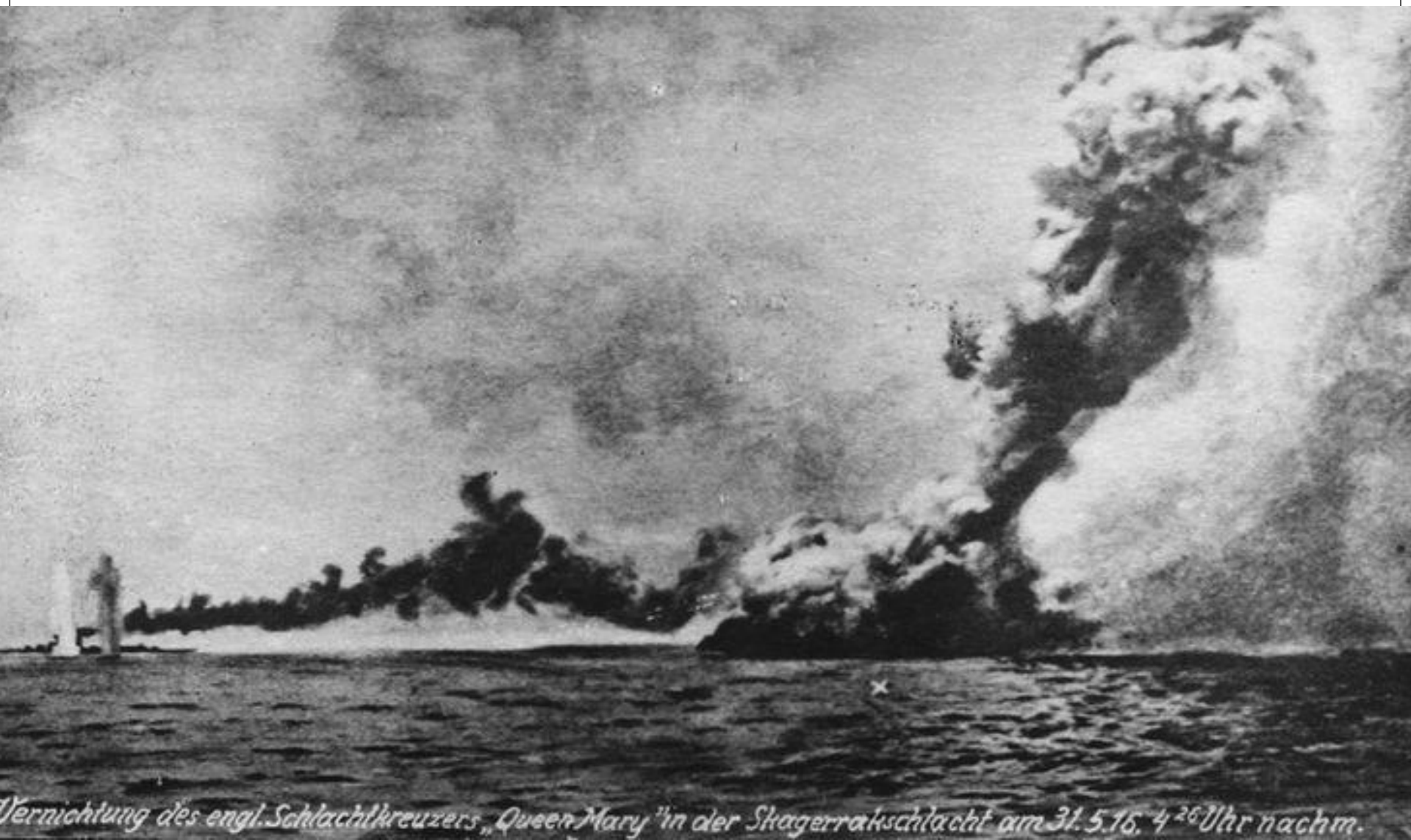
Vojenský hřbitov u Verdunu

Červenec – listopad 1916 – **bitva na Sommě** – neúspěšná ofenziva
VB + Francie – Britové *tanky* (ztráty: Němci: 500 000, VB:400 000,
Fr.: 200 000)

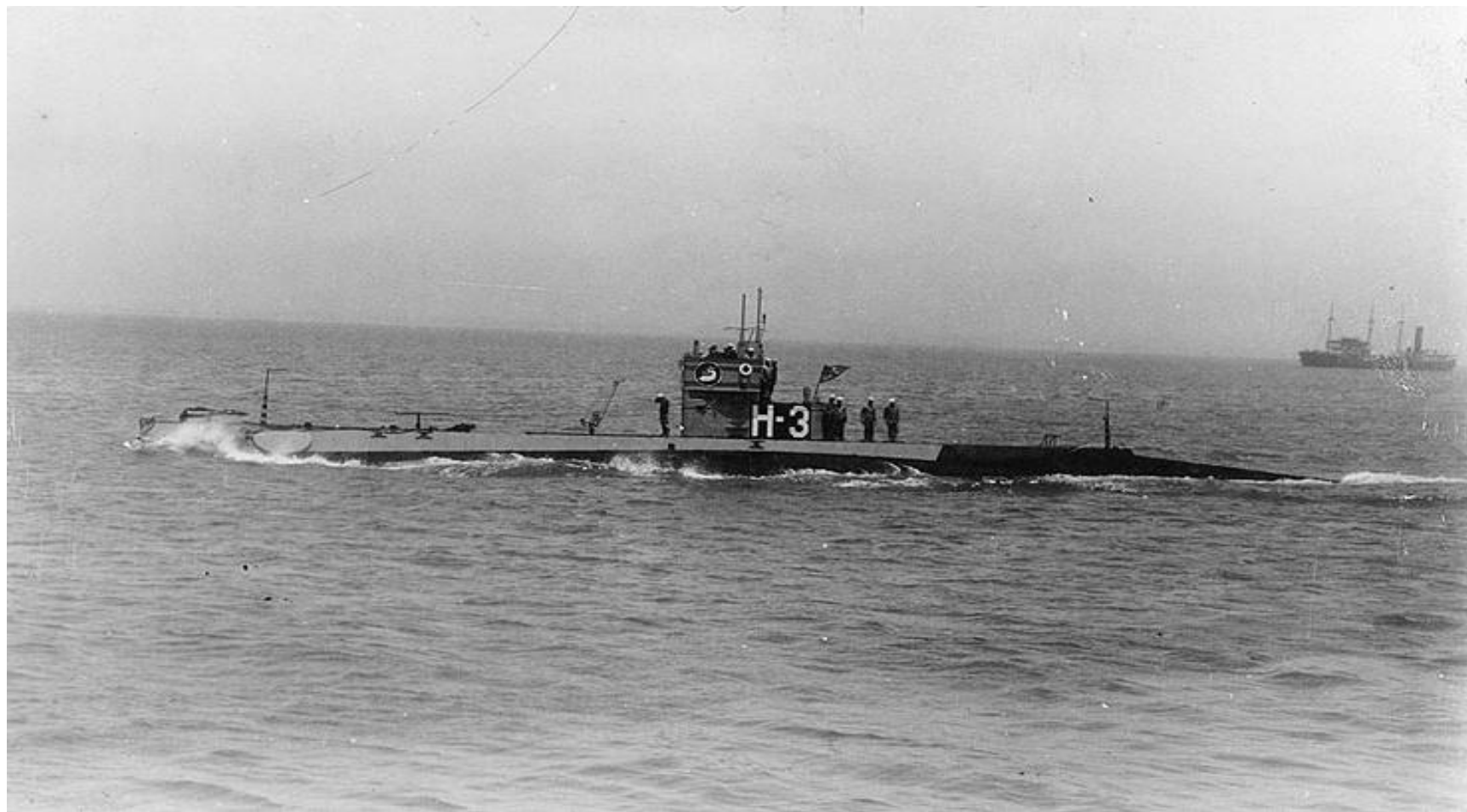
Námořní bitva u Jutska (Skagerrak)

31. 5. - 1. 6. 1916

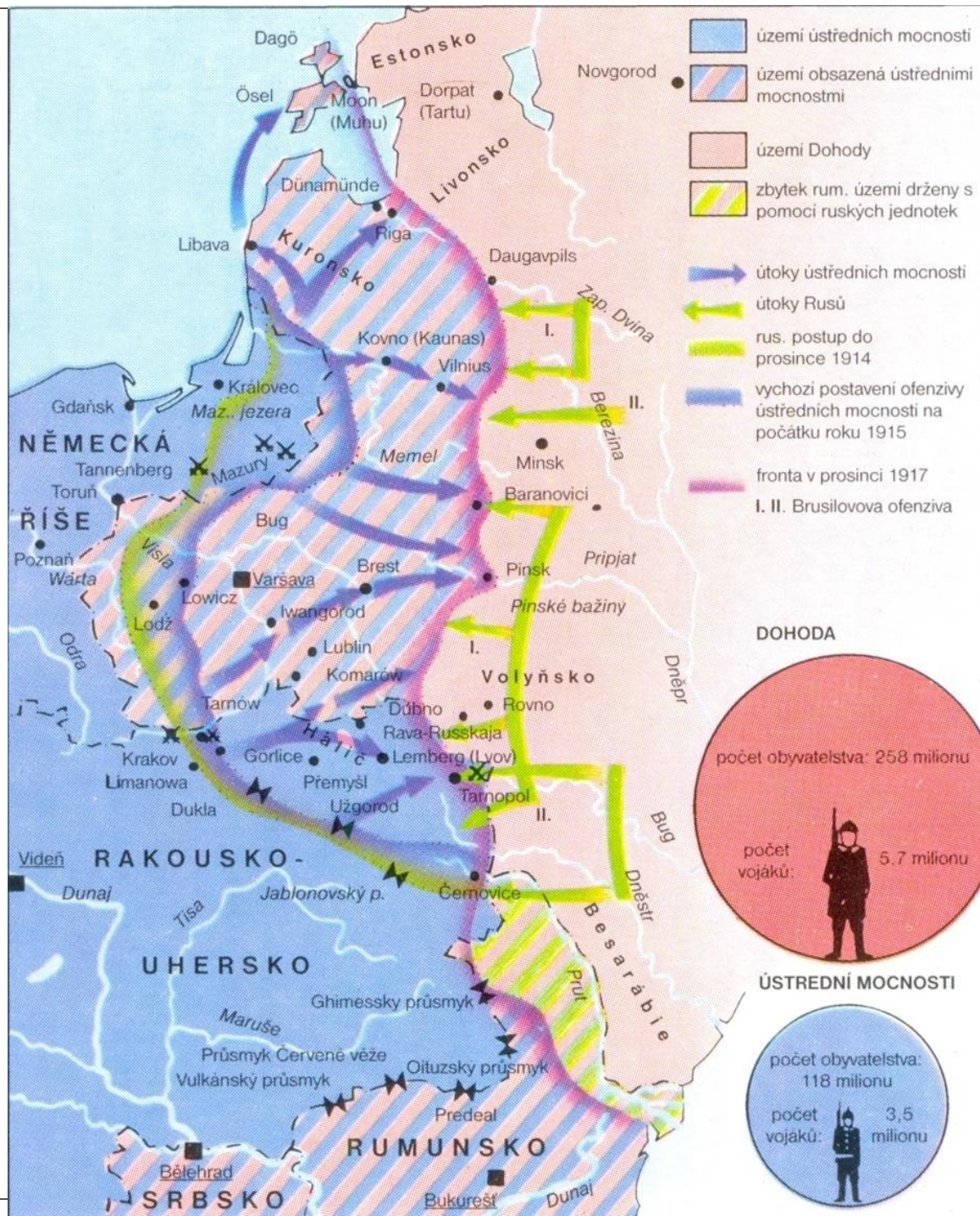

Vernichtung des engl. Schlachtkreuzers „Queen Mary“ in der Skagerrakschlacht am 31. 5. 16, 4²⁶ Uhr nachm.

Atlantik - neomezená ponorková válka

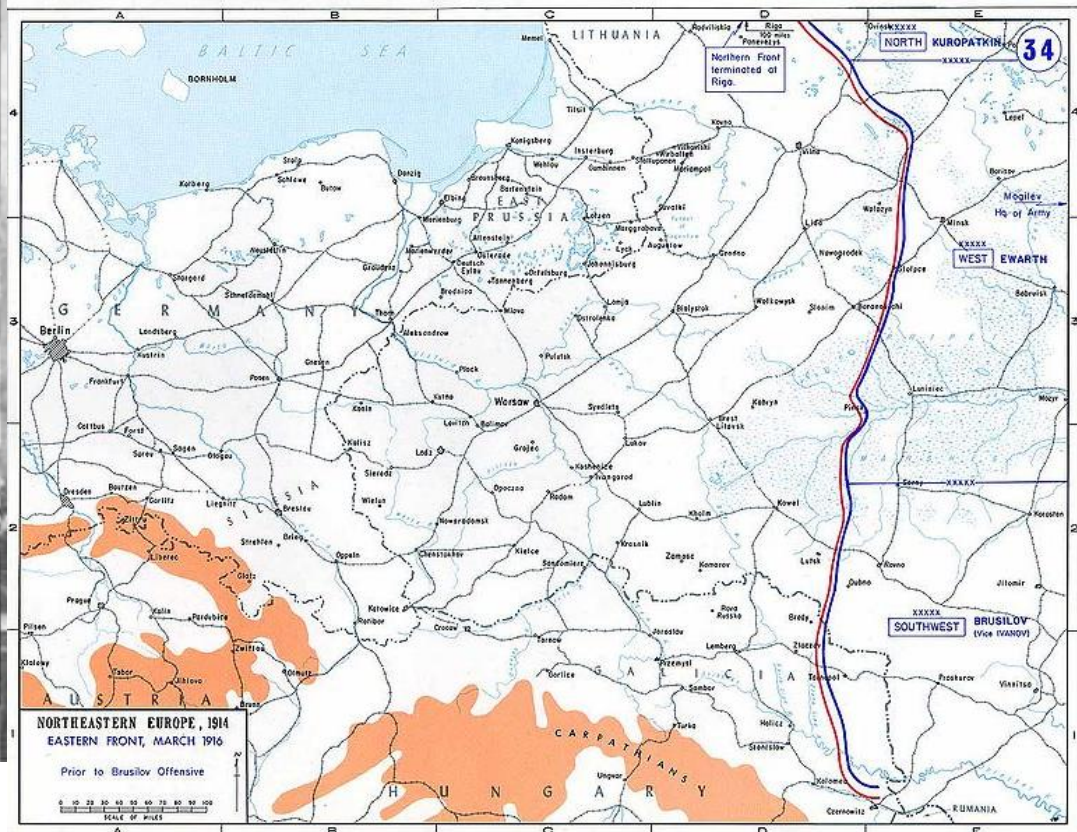
Východní fronta

Brusilovova ofenzíva (4. června 1916 - 20. září 1916)

Alexej Brusilov

Ruská pěchota

Balkánská fronta

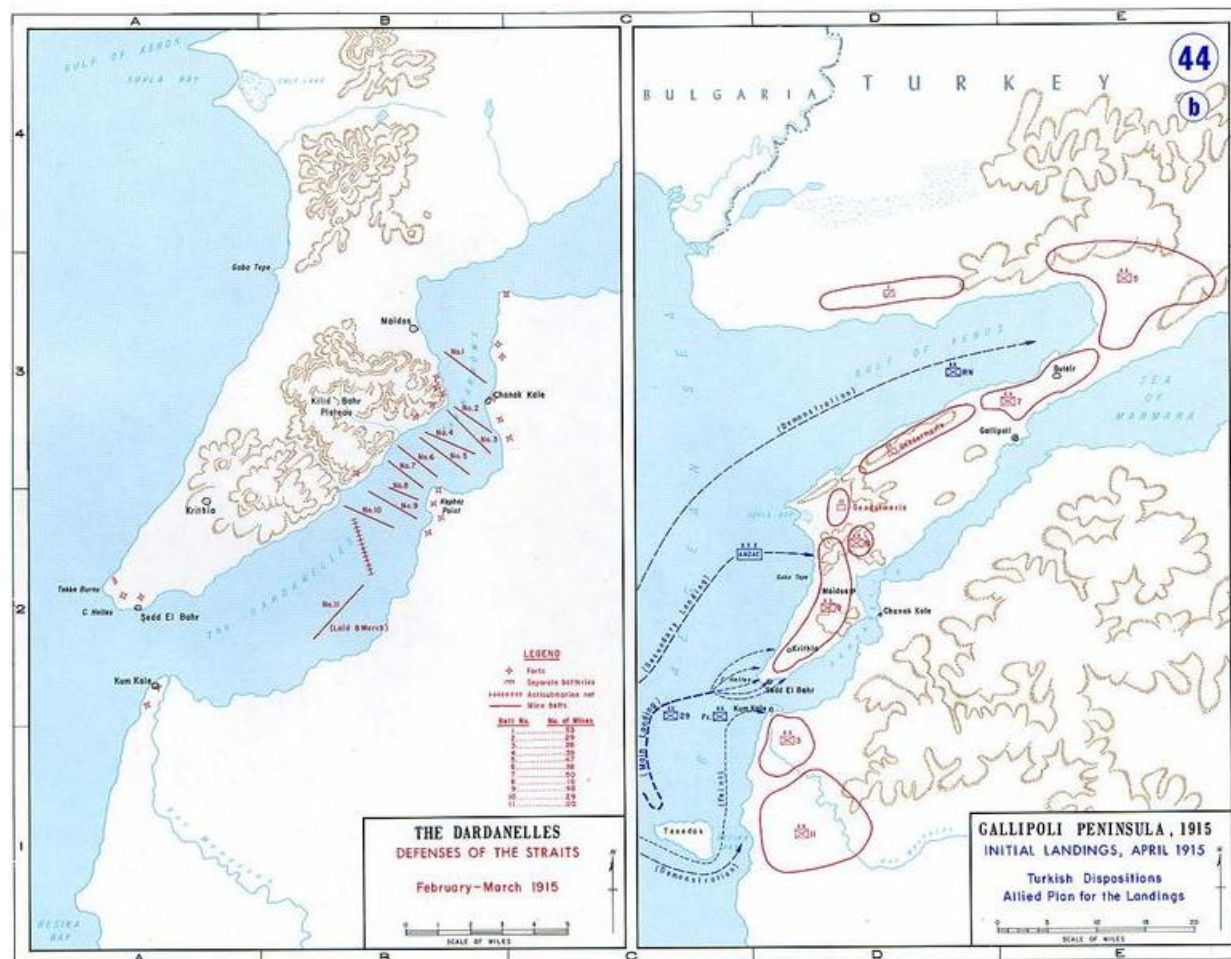
Ústup srbské armády (listopad 1915)

Hromadné popravy Srbů

Operace Dardanely (19. 2. 1915 – 9. 1. 1916) – neúspěšná ofenzíva Velké Británie a Francie proti Turecku

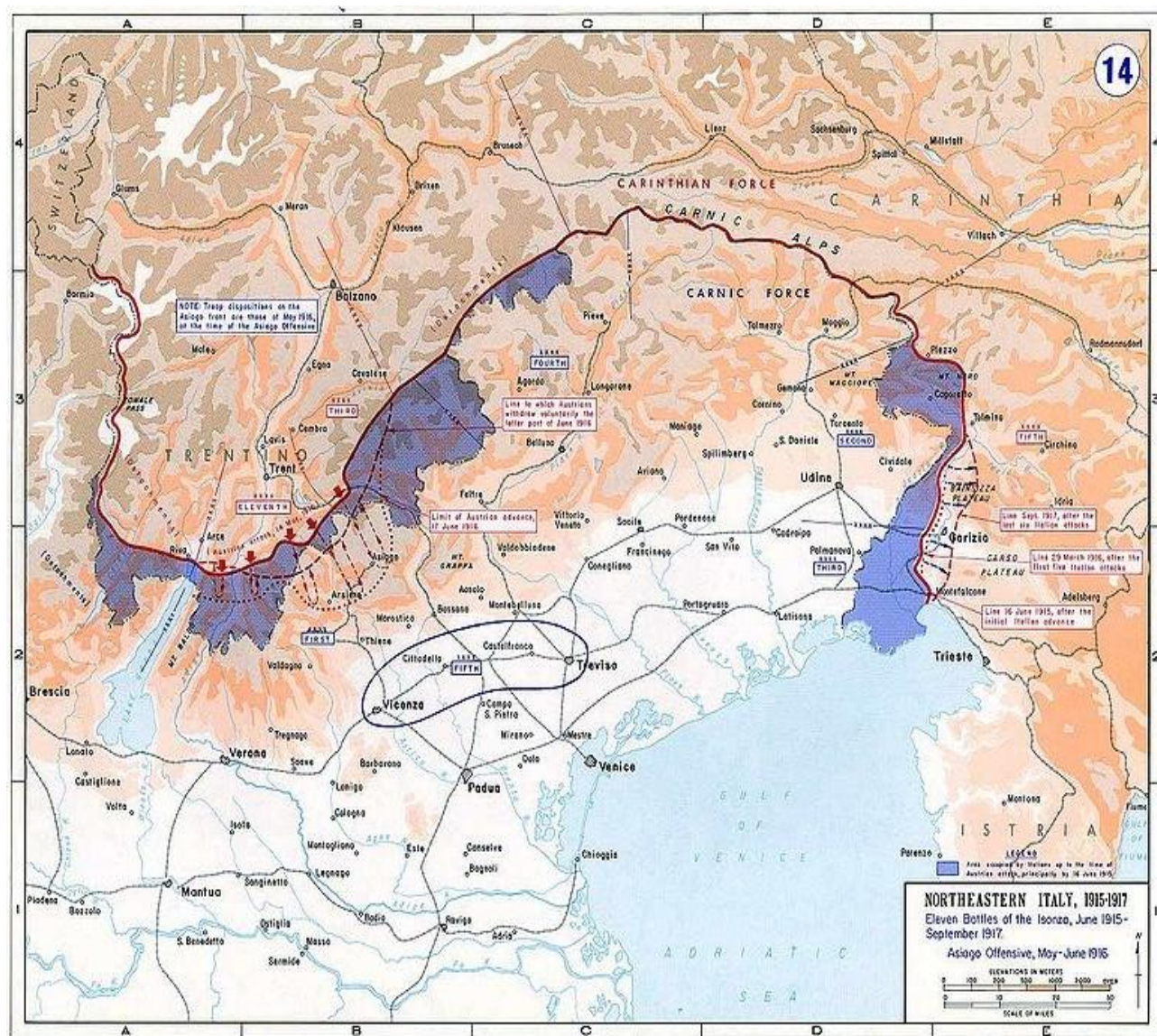

Arménská genocida je souhrnné označení pro vyvražďování přibližně 1,2 milionu Arménů Turky během let 1915 až 1918.

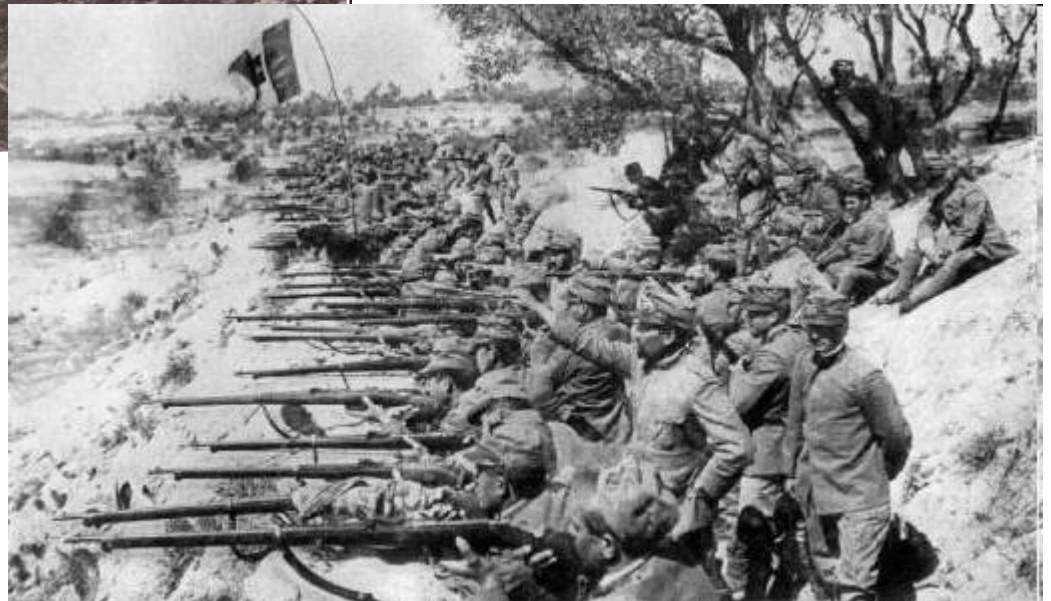
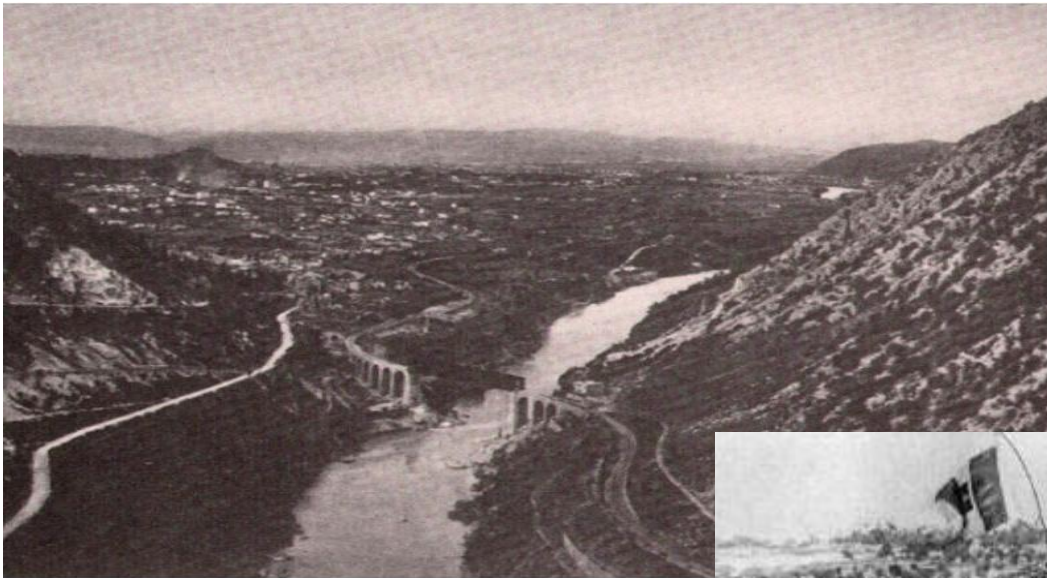
Italská fronta

Itálie vyhlásila válku
Rakousko-Uhersku
23. 5. 1915.

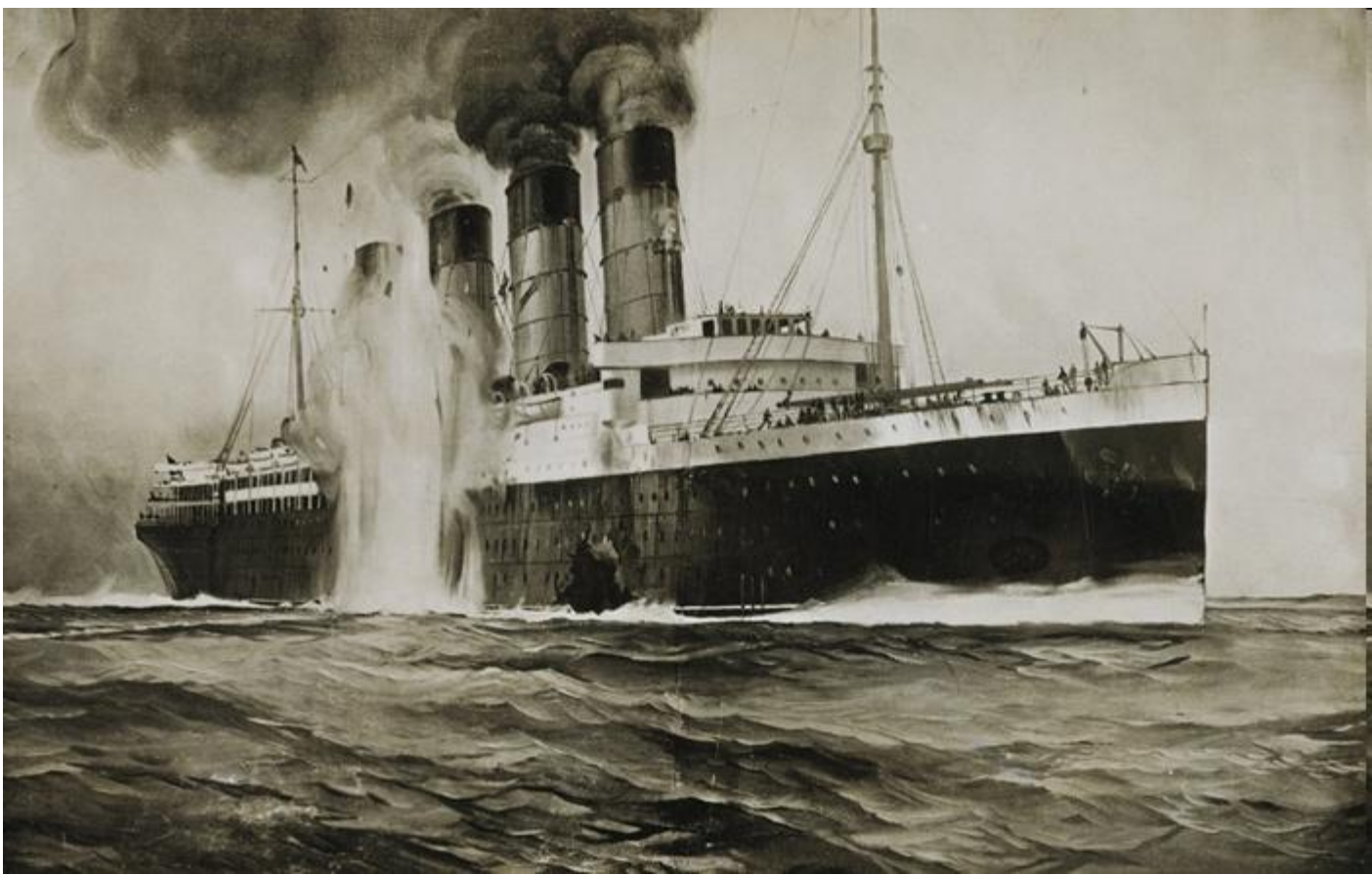
Bitvy na Soči bylo jedenáct, resp. dvanáct krvavých střetů, které se odehrály

v letech 1915 – 1917 na rakousko-italské frontě

ROK 1917

- **6. 4. 1917** - vstup **USA** do války po boku - Trojdohody

Ruské revoluce 1917

Únorová (demokratická) – svržení cara – Prozatímní vláda

cíl: demokratické volby – ústava –
republika

Říjnová (socialistická) – do čela **sověty** (Lenin) – vláda lidu

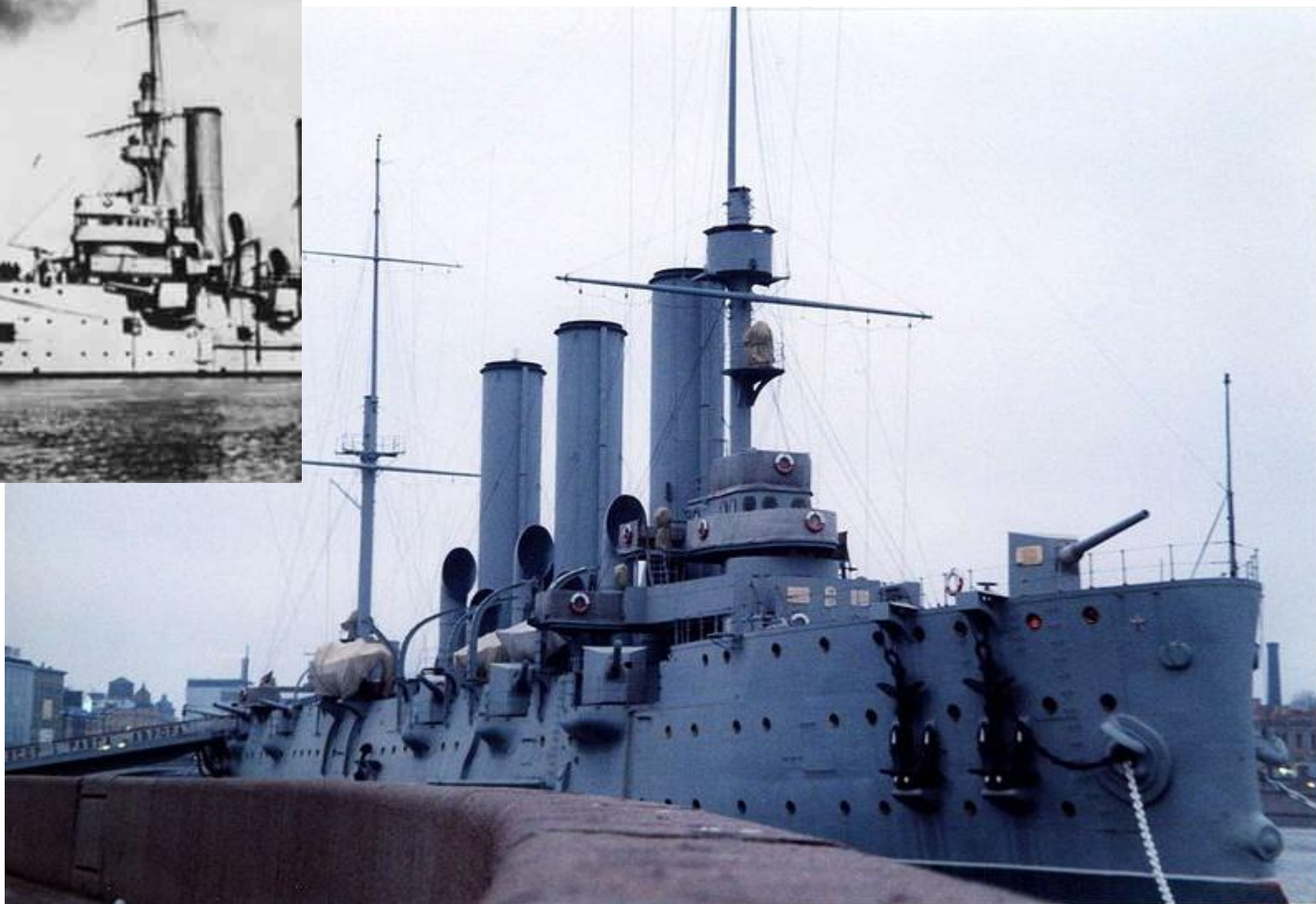
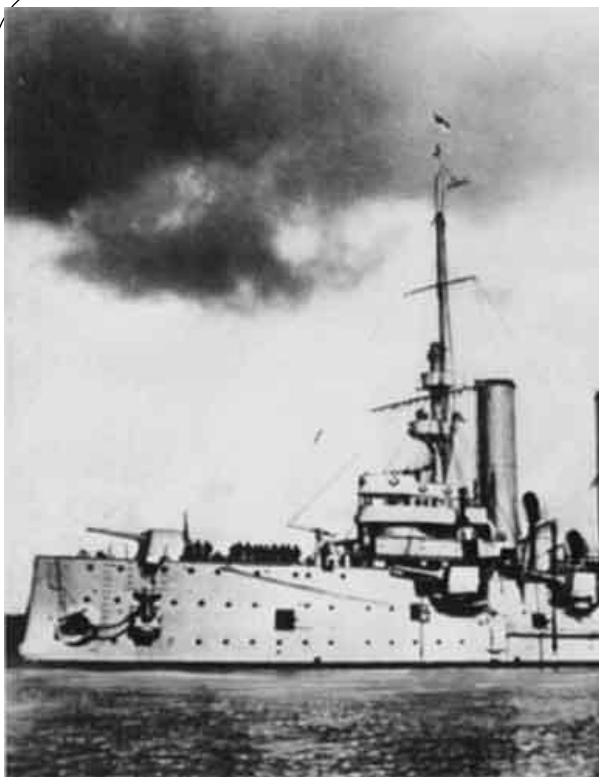

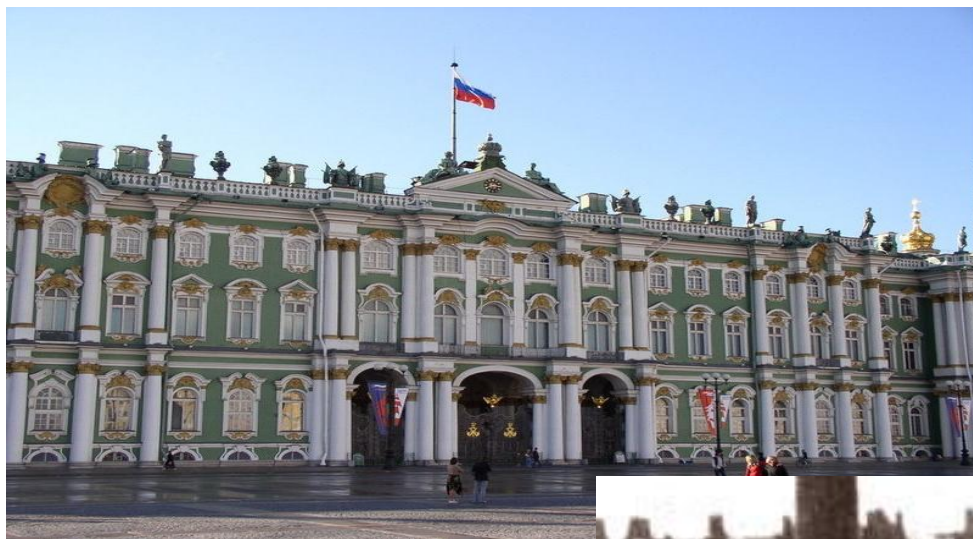
Mikuláš II. Alexandrovič (1868 – 1917 – 1918 – poslední ruský car

Mikuláš II. s rodinou – manželka Alexandra Fjodorovna, syn: Alexej, dcery: Olga, Taťána, Marie a Anastázie

7. 11. 1918 - AURORA

Útok na Zimní palác

Muži Ďípnové revoluce

Lev Davidovič Trockij

Vladimir Iljič Uljanov - Lenin

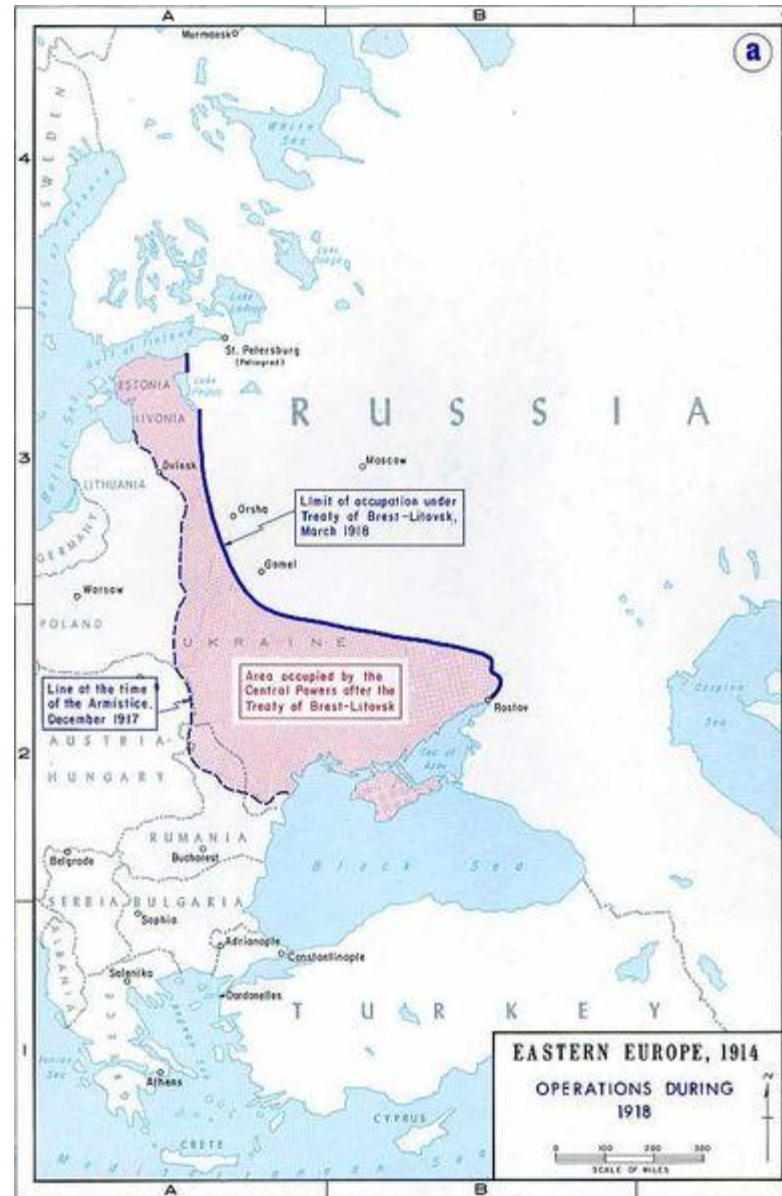
PETROHRAD – Všeruský sjezd sovětů- Dekret o míru

3. 3. 1918

- Brestlitevský mír

(Rusko vystupuje
jednostranně z války)

Brestlitevský mír (3. 3. 1918)

- Sovětská vláda podepsala 3. března 1918 v Brestu v dnešním Bělorusku smlouvu o příměří
- Rusko uznalo právo ústředních mocností na nově získaná území
- Německé armády byly přesunuty na západní frontu, kde se schylovalo k rozhodujícím bojům v první světové válce
- Brestlitevský mír byl separátní smlouvou oslabující Dohodu
- Byl anulován v listopadu 1918.

Západní fronta – Druhá bitva na Marně (15. 7. – 16. 8. 1918)

- drtivé vítězství Dohody – porážka německé armády

Italská fronta – bitva na Piavě (listopad 1917 –
3. listopadu 1918) – poražena rakousko-uherská armáda

Rifornimento di munizioni a Monte Piana.

Rakousko-uhersští vojáci na Piavě

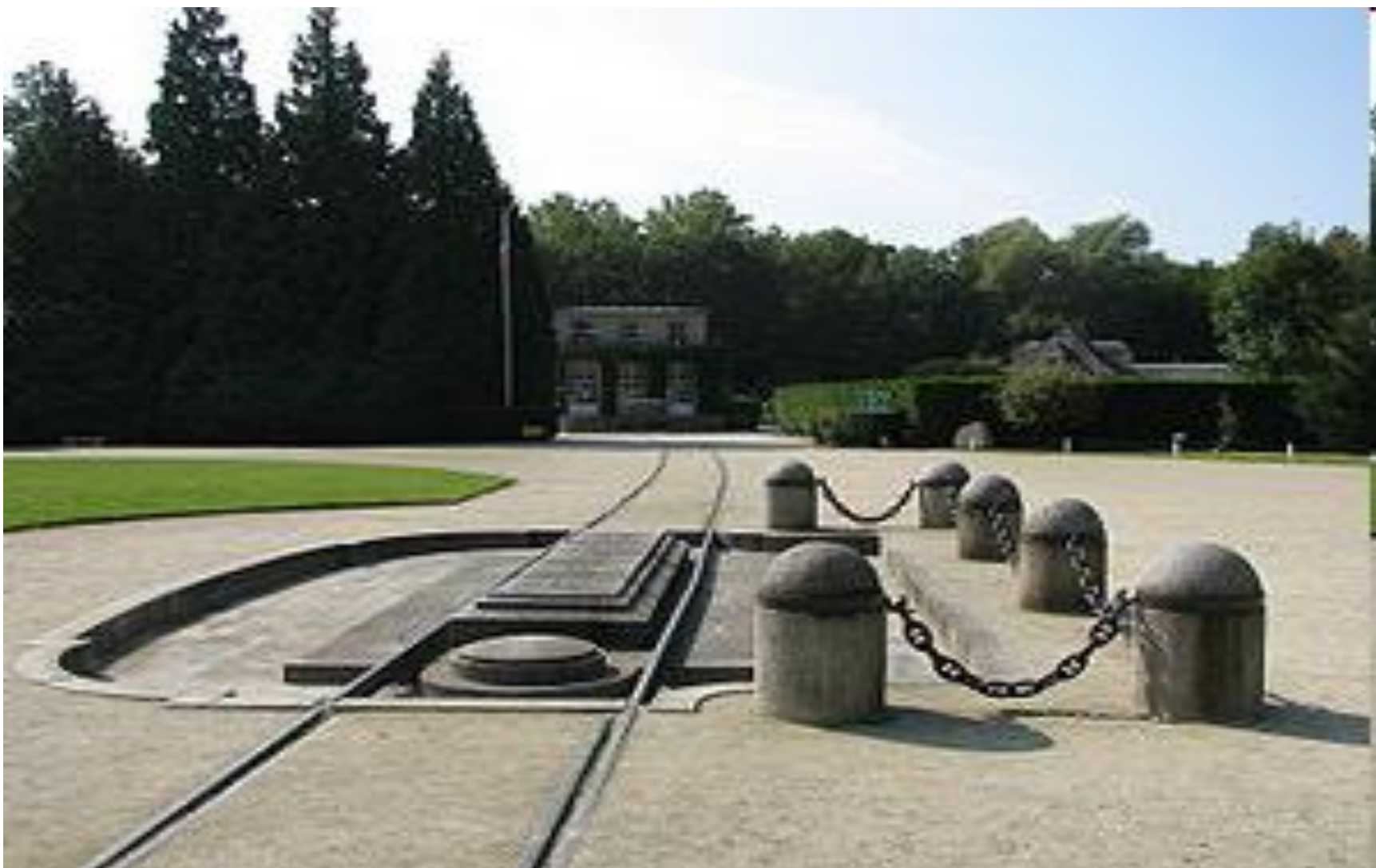

Září 1918 – zhroutení **balkánské fronty** – porážka Bulharů na Soluňské frontě, osvobození Srbska

Konec války (r. 1918)

- 30. září 1918 požádalo o mír **Bulharsko**, o měsíc později **Turecko**.
- **Rakousko-Uhersko** podepsalo příměří s Dohodou 3. listopadu 1918 ve Villa Giusti u Padovy. Jednání začala 1. listopadu 1918 u Padovy v severní Itálii mezi zmocněnci Dohody a Rakousko-Uherska o příměří; k podpisu příměří došlo 3. listopadu v 15 hodin a platnost začínala od stejné hodiny následujícího dne.
11. listopadu 1918 rakouský císař Karel I. podepsal abdikační listinu. Toho stejného dne císař opustil i Schönbrunnský zámek ve Vídni, čímž se Rakousko-Uhersko definitivně rozpadlo.
- Osamocené **Německo** 11. listopadu 1918 podepsalo příměří v Compiègne - **první světová válka skončila.**

Pamětní deska označující místo, kde stál železniční vůz, v němž bylo podepsáno příměří mezi spojence a Německem

Compiègne – 11. 11. 1918 – podepsání
příměří mezi spojenci a Německem

Replika železničního vozu, ve kterém bylo podepsáno příměří mezi spojenci a Německem

Válečné ztráty hlavních účastníků války

Stát	počet padlých	počet raněných	počet zajatých
Německo	1 800 000	4 250 000	620 000
Rusko	1 700 000	4 950 000	2 500 000
Francie	1 385 000	3 045 000	450 000
Rak-Uhersko	1 200 000	3 620 000	2 200 000
V.Británie	950 000	2 125 000	190 000
Itálie	460 000	950 000	530 000
Rumunsko	335 000	300 000	150 000
Turecko	325 000	400 000	250 000
Srbsko	125 000	200 000	120 000
USA	115 000	206 000	4 000
Bulharsko	87 000	152 000	27 000
Belgie	14 000	45 000	35 000
Portugalsko	7 000	14 000	12 000
Řecko	5 000	21 000	1 000
Černá Hora	3 000	10 000	7 000
Japonsko	300	1 000	3

Vojenská svatyně
na **Monte Grappa** (Itálie)

Památník obětem 1. sv. války v Alsasku-Lotrinsku

Odborná literatura

Učebnice:

- Čapek V., Pátek J. a kol.: Světové dějiny II. Praha 1993
- Kuklíkovi J. a J.: Dějiny 20. století. Praha 1998
- Kohoutková H., Komsová M.: Dějepis na dlani. Olomouc 2007 (2. vyd.)
- Atlas: Dějiny 20. století. Praha 2004
- Oxfordský atlas moderních světových dějin. Praha 1991

Doporučená literatura:

- Filippi A. M.: Dějiny 20. století. Encyklopedie politického, ekonomického
a kulturního dění, Praha 1994
- Jindra Z.: První světová válka, Praha 1994
- Johnson P.: Dějiny 20. století, Praha 2008
- Kronika 20. století., Praha 1999
- Moynahan B.: Rusko ve 20. století. Praha 1995
- Pečenka M., Luňák P. a kol.: Encyklopedie moderní historie. Praha 1998 (2. vyd.)

Odkazy

- Wikipedia
- [Pařížská konference](#)
- [1. světová válka](#)
- [Zbraně 1. světové války](#)
- [1. světová válka - dokument](#)
- [1. světová válka – dokument 2](#)
- [Říjnová revoluce](#)
- [Únorová revoluce 1917](#)
- [Pařížské předměstské smlouvy](#)
- [Washingtonská konference](#)